

Quickscan Flora- & Faunawet Blericksche heide,

Staatsbosbeheer, beheereenheid Horst.

Inventarisatie Natuurwaarden –gedeeltelijk- van het St. Jan Sleutelbergbos, deelobject Koelbroek (05).

Staatsbosbeheer Regio Zuid I. van Westerlaak 7 november 2012

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Beschrijving huidige situatie	2
3. Samenvatting en toetsing	4

1. Inleiding

Momenteel worden werkzaamheden voorbereid ten dienste van de aanleg en inrichting van een aantal natuurterreinen, begrazing en het plaatsen van een aantal rasters in het gebied het Koelbroek, onderdeel van het Staatsbosbeheerobject Horst. Het gaat om grondbewerking en het inzaaien van een aantal percelen met graszaadmengsels om kruiden en faunarijk grasland te realiseren, het aanplanten van struweel en bosjes, het plaatsen van rasters ten behoeve van de inrichting van een of meerdere begrazingsgebieden en aanplant van een aantal hoogstam fruitbomen. Tevens gaat het om de reconstructie van een zogenaamde “Galgenberg” en het plaatsen van een houten constructie met een galgbalk op de plek waar vroeger een galg heeft gestaan, ten behoeve van cultuurhistorisch inzicht. Daarnaast zal met grond ter plekke een lichte verhoging en verlaging worden aangebracht, op de plaats waar een cultusplaats of nederzetting uit de bronstijd of ijzertijd heeft gelegen. Deze plek wordt zo geaccentueerd. Het doel hiervan is de cultuurhistorische betekenis en de beleving van het landschap voor een groter publiek te versterken.

In het kader hiervan dient op basis van de Flora en Faunawet en de gedragscode Natuurbeheer van Staatsbosbeheer, de Vogelbescherming SOVON en de gezamenlijke natuurbeschermingsorganisaties een eco-inventarisatie (Quickscan) te worden uitgevoerd op de aanwezigheid van juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3 bij de Flora- en faunawet).

Indien er sprake is van aantasting of verstoring van beschermde soorten moet een ontheffing van de Flora – en Faunawet zijn verkregen voordat wordt gestart met uitvoeringswerkzaamheden. De eco-inventarisatie rapportage geeft aan of er beschermde soorten in of nabij de diverse locatie aanwezig zijn en in hoeverre deze hinder (kunnen) ondervinden van (uitvoering van) de werkzaamheden.

1.1 Flora - en faunawet

Voor de juridisch zwaarder beschermde soorten geldt nu dat niet in alle gevallen ontheffing dient te worden aangevraagd. Beschermde Flora en faunasoorten zijn vanaf 2002 in drie tabellen ingedeeld met elk een apart beschermingsregime. Tabel 2 en 3 bij de Flora- en faunawet zijn voor de soorten waarvoor de “vrijstelling van ontheffingsaanvraag”- regeling geldt, relevant, en deze soorten zijn opgenomen in tabel II van de Gedragscode Natuurbeheer.

Tabel 1 bij de FF wet omvat de meer algemene soorten, deze komen overeen met de tabel I soorten van de Gedragscode. Deze soorten zijn met name van belang voor werkzaamheden waarvoor de vrijstellingsregeling niet van toepassing is. De Flora- en faunawet heeft een externe werking, wat betekent dat de effecten ook moeten worden getoetst op de soorten die binnen de invloedssfeer van het voornemen voorkomen.

Indien de gunstige staat van de betrokken soorten in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door compenserende of verzachtende maatregelen te nemen. In het kader van een ontheffingsaanvraag zal de beslissende instantie (ELI) eveneens –i.h.a. dezelfde of soortgelijke- compenserende of verzachtende maatregelen opleggen.

1.2 Opbouw Quickscan

In paragraaf 2 wordt kort weergegeven welke beschermende soorten binnen het plangebied te verwachten zijn of zijn aangetroffen. Paragraaf 3 is een Toetsing van de effecten van werkzaamheden op de aanwezige Flora en fauna en beschrijft een advies over hoe er moet worden omgegaan met aanwezige soorten binnen het plangebied.

2. Beschrijving huidige situatie

2.1. Projectgebied

Het deelobject Koelbroek bestaat uit een voormalige verlande en verboste dode rivierarm van de Maas, met omringende akkers, graslanden, bosjes en struwelen. De laatstgenoemde terreinen grenzen aan het gebied “Kraijelheide”, eigendom van het Ministerie van Defensie. Het plangebied heeft voor Staatsbosbeheer de naam “Blericksche heide” gekregen, dit tevens om het plangebied te onderscheiden van Kraijelheide en het deelobject Koelbroek, dat er aan grenzen. Zowel Koelbroek als de Blericksche heide maken onderdeel uit van het Staatsbosbeheer beheerobject St. Jan Sleutelbergbos, en liggen ten noordwesten van de stad Venlo. Het gebied maakt deel uit van de Staatsbosbeheereenheid Horst.

Staatsbosbeheer wil de natuurwaarden van het gebied vergroten door bovengenoemde omvorming van akkers naar deels kruidenrijke graslanden, deels naar loofbos en struweelbosjes. Daarnaast worden een aantal akkers omgevormd naar heide en droge ruigte en naar natuurakkers. Tot slot wordt ten behoeve van de natuurwaarden als voedsel voor de Das, Vos en voor de avifauna een aantal hoogstam fruitbomen geplant op de plek waar nu een kerstbomenakker ligt.

Staatsbosbeheer wil de recreatieve en cultuurhistorische betekenis van het gebied vergroten door onder meer een aantal accenten in het gebied aan te brengen, zoals bovenvermeld de reconstructie van een “Galgenberg”, met palen en galgbalk, en de reconstructie van de plaats waar een cultuurhistorisch object uit de bronstijd of ijzertijd heeft gelegen door de bodem ter plekke licht te verhogen en te verlagen. De recreatieve waarde van het gebied wordt bovendien versterkt door de aanplant van de bovengenoemde hoogstam fruitbomen, waar ook inwoners van Boekend en passanten zullen kunnen plukken en/of valfruit kunnen gaan verzamelen.

2.2 Beoogde uitvoeringsmaatregelen

De uitvoeringsmaatregelen worden toegelicht in Bijlage 1 en 2 bij dit document. Bijlage 1 bij deze Quickscan bestaat uit een kaart van het gebied met de vak- en afdelingsnummers van de percelen waar werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Van deze kaart gaat het in dit stuk om de donkerblauw omlijnde percelen. Op de kaart is, zoals vermeld, tevens ingetekend de plaatsen waar de reconstructies van de “Galgenberg” en het cultuurhistorisch object uit de bronstijd of ijzertijd uitgevoerd gaan worden. Bijlage 2 is een lijst waar per vak en afdeling is vermeld welk perceel op welke manier omgevormd gaat worden.

De werkzaamheden binnen het plangebied bestaan uit het gedeeltelijk en oppervlakkig verplaatsen van grond op de 2 plekken voor de genoemde reconstructies op de in Bijlage 1 ingetekende locaties. De deelmaatregelen grondbewerking en inzaaien gelden voor de percelen die in Bijlage 2 staan beschreven als kruidenrijk grasland, en als perceel ter begrazing en/of maaien en afvoeren van de vegetatie. De deelmaatregelen grondbewerking en inplanten gelden voor de percelen die in Bijlage 2 beschreven staan als bos en/of struweel. De deelmaatregel grondbewerking en aanplant van hoogstam fruitbomen gelden voor perceel K4464, ingetekend op Bijlage 1.

2.3. Resultaten en analyse inventarisaties

Om er zeker van te zijn dat de werkzaamheden niet of nauwelijks negatieve effecten zullen hebben op bestaande natuurwaarden hebben Ingrid van Westerlaak, Boswachter Monitoring en Inventarisatie van Staatsbosbeheer en Jan van der Ligt, beheerder bij Staatsbosbeheer, de natuurwaarden vastgesteld. Dit is gebeurd aan de hand van drie veldbezoeken en het bekijken van bestaande inventarisaties van het gebied en de omgeving ervan. Tijdens de veldbezoeken van 15 oktober (I. van Westerlaak en J. van der Ligt) en 16 en 17 oktober (I. van Westerlaak) 2012 is gekeken naar alle voorkomende soorten.

Uit gegevens van het NWA en het natuurloket blijkt dat het gebied, in ieder geval de laatste 10 jaar, matig tot slecht onderzocht is op voorkomende fauna. Recente gegevens uit de omgeving van het plangebied betreffen broedvogels. Kievit, Graspieper, Patrijs, Grasmus, Veldleeuwrik en Roodborsttapuit zijn broedvogels die op de grond broeden en die mogelijk in de broedtijd de akkers en ruigten waar werkzaamheden uitgevoerd gaan worden kunnen gaan bezetten. In perceel K4464 –het kerstbomenvak- en in de randen van alle aan bosranden grenzende akkers, komen in de vogelbroedtijd beschermde zangvogels voor. De geplande werkzaamheden zullen plaatsvinden tussen 1 december 2012 en 15 maart 2013, dus buiten de broedtijd. Er zijn tijdens de veldbezoeken van 15, 16 en 17 oktober geen horsten of roestplaatsen van beschermde inheemse vogels waargenomen in het plangebied. Er worden geen beschermde vogelsoorten geschaad.

In het plangebied beheert de Stichting de Ortolaan natuur akkers. Het extensieve beheer van deze akkers heeft een positief effect op akkervogels in het gebied. Door de geplande inrichtingsmaatregelen zal het gebied nog aantrekkelijker worden voor akkervogels. De geplande natuur akkers, heide, heischrale graslanden, ruigtes, bossen en bosranden vormen een geschikt biotoop voor verscheidene akkervogels.

In het plangebied zijn geen insecten (eieren, larven in diverse stadia, poppen en volwassenen in overwinteringrust) die voorkomen in de tabellen van de Flora- en Faunawet aangetroffen. In het plangebied is geen plantensoort die voorkomt in de tabellen van de Flora- en Faunawet aangetroffen. Door de werkzaamheden wordt geen beschermde vegetatie beschadigd.

Uit gegevens van het natuurloket blijkt de directe omgeving eveneens slecht onderzocht te zijn op zoogdieren. Bij Staatsbosbeheermedewerkers is bekend dat de Das gebruikt maakt van het plangebied. Verder komen er algemene soorten voor.

Omtrent herpetofauna, vleermuizen, andere zoogdieren en vogels die op de betreffende terreinen foerageerden en/of het terrein als winterrustgebied gebruiken, is tijdens de veldbezoeken het volgende geconstateerd.

Aan de westzijde buiten het plangebied zijn in het verleden de soorten Levendbarende hagedis en Hazelworm waargenomen. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend. Tijdens het veldbezoek zijn er geen amfibieën en reptielen aangetroffen. Door de geplande inrichtingsmaatregelen zal het biotoop van genoemde soorten verbeteren. Beide soorten hebben namelijk baat bij een aaneenschakeling van heide, heischrale graslanden, ruigtes, bossen en bosranden.

Beide soorten hebben namelijk baat bij een aaneenschakeling van heide, heischrale graslanden, ruigtes, bossen en bosranden.

In het plangebied (met name in het Koelbroek en aan de randen van dit bosgebied) zijn in het verleden de vleermuissoorten Laatvlieger, Watervleermuis, Rosse vleermuis en Gewone dwergvleermuizen niet aangetast. Er wordt immers niet ingegrepen in het Koelbroek. Doordat er nieuwe bossen met bosranden komen wordt het leefgebied van vleermuizen juist versterkt. Bij perceel K4464 is nog extra gekeken naar aanwezige bomen met hollen, spleten en rottingsgaten die als winterverblijf voor vleermuizen geschikt zijn. Deze zijn niet aangetroffen. In de planning van de uitvoering is overigens niet het kappen van dergelijke bomen opgenomen.

Binnen het plangebied komen wat overige zoogdieren aangaat de algemene soorten Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) voor -zichtwaarnemingen, territoriumschraapsels, enkele hollen, uitwerpselen- Mol (*Talpa europaea*)-storthopen- Veldmuis (*Microtus arvalis pallas*) – grondholingen- Ree (*Capreolus capreolus*) -uitwerpselen, ligplaatsen, prenten-. Dit zijn algemene soorten tabel 1 soorten Flora en Faunawet. Op perceel 23A, thans reeds natuurakker, werden tijdens een veldbezoek naast wissels van Konijn en Das (over de Das hieronder meer) ook foeragerende Graspiepers en Kramsvogels aangetroffen. In de directe omgeving is voldoende voedselgebied voor deze soorten. De werkzaamheden brengen het voortbestaan van deze soorten in het werkgebied niet in gevaar en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van deze soort.

Wat wel aandacht behoeft is het voorkomen van de Das (*Meles meles*). Tijdens het veldbezoeken van 16 en 17 oktober is intensief gekeken naar sporen van het voorkomen van deze soort. Er zijn een aantal burchten aangetroffen die door de Das worden bewoond, ze liggen niet in het plangebied zelf, maar grenzen daar direct aan. Ook zijn in het plangebied enkele hollen aangetroffen die duidelijk ooit door een Das zijn uitgegraven maar nu bewoond zijn door Konijn en Vos. Het is echter zeer waarschijnlijk dat deze hollen, die zich in het territorium van de clan die de aangrenzende dassenburcht bewoont, bevinden, van tijd tot tijd door een Das bewoond worden. Zoals alle marterachtigen heeft een Das meerdere burchten en vluchtpijpen in het territorium. Ook zijn enkele wissels aangetroffen dwars door het plangebied, deze liet aantoonbaar recente aanwezigheid van een Das zien. Ter bescherming van de aanwezige hollen zal langs de hollen en bij de bosranden waar de burchten liggen door Staatsbosbeheer afzettingslinten worden aangebracht, zodat de genoemde werkzaamheden geen verstoring teweeg kunnen brengen. Kort voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt nog een controle ingevolge de Gedragscode Natuurbeheer uitgevoerd en de linten worden aangebracht rekening houdend met de daarin omschreven voorschriften

In het Koelbroek komt de Bever voor. Het biotoop van de bever wordt niet aangetast doordat er in het Koelbroek geen ingrepen plaatsvinden.

Bij de aanvang van de inrichtingsmaatregelen zal een gedragscodecontrole Flora en Faunawet uitgevoerd worden. Om verstoring van eventueel aanwezige beschermde soorten te voorkomen wordt ten alle tijden gewerkt met de goedgekeurde Gedragscode natuurbeheer.

3. Samenvatting en toetsing

3.1 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de verwachte aanwezige beschermde soorten in en direct om de verschillende locaties in het plangebied. Soorten die op korte afstand van de projectlocatie voorkomen en waarop de ingrepen effecten zouden kunnen hebben- quod non- zijn, omdat de Flora en Faunawet een externe werking heeft, hierboven reeds omschreven.

Soortgroepen	Tabel 1-soort	Tabel 2-soort	Tabel 3-soort
Flora	Geen	Geen	Geen
Vogels	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zoogdieren	Konijn, Vos, Mol, Veldmuis	geen	Das
Insecten	geen	geen	n.v.t.

3.2 Toetsing

De Flora – en faunawet stelt dat een ontheffing van de wet noodzakelijk is als soorten uit Tabel 2 en 3 opzettelijk worden verstoord of verontrust. Binnen het projectgebied zou dit het geval kunnen zijn wat betreft de Das. Voor de soorten uit tabel 1 (Algemene soorten) is in het geval van een ruimtelijke ontwikkeling als deze geen ontheffing nodig, en geldt enkel de zorgplicht. Dit houdt in dat men zo goed mogelijk tijdens werkzaamheden rekening houdt met de aanwezige soorten. Gezien de inventarisatie, de te nemen maatregelen tijdens de werkzaamheden wat betreft de mogelijke aanwezigheid van de Das, en de minimale impact van het werk, zal er geen verstoring of onomkeerbare aantasting van leefgebied optreden. Door de omvormingen zal het leef- en foerageergebied van de Das juist versterkt worden.

Daar het project uitgevoerd zal worden buiten de vogelbroedtijd, in de periode december `12 t/m 15 maart `13, zal geen onomkeerbare aantasting van leefgebied van algemene soorten of beschermde tabel 2 en 3 Flora- en faunawet soorten optreden.

4.Conclusie

De uitvoeringsmaatregelen die worden beschreven in de Inleiding en in paragraaf 2.2, toegelicht in Bijlage 1 en 2 bij dit document , kunnen wat de gekozen locaties aangaat uitgevoerd worden zonder dat een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

Horst, 7 november 2012 , Ingrid van Westerlaak.

Bijlage 1: kaart van het plangebied met locaties en vak- en afdelingsnummers (blauw omlijnd).
2: beschrijving van de maatregelen per perceel.

Bijlage 1. Kaart van het plangebied.

Bijlage 2: beschrijving van de maatregelen per perceel.

perceel nu,	na inrichting,	Beheertype,
23 B	akker LK	gedeeltelijk bos/struweel
23 A 1-2-3	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
23 A los	akker LK	bos
K 8204	akker LK	natuur akker
26 A	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
27 A	akker LK	begrazing en/of maaien afvoerne perceel
25 F	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
25 C	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
24 A	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
25 D	akker LK	bos
22 A	grasland	bos
21 A	akker LK	natuur akker
21 B	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
21 D	akker LK	bos
21 C	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
24 B	FS cult.	natuur akker
20 B	akker LK	begrazing en/of maaien afvoeren perceel
20 A	FS cult.	bos
1 A 3	grasland	kruidenrijk grasland
K 4464	FS cult.	kruidenrijk grasland/fruitbomen
	toelichting	12.02 en 7.01 worden beiden ingezaaid